

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SIŪLYMŲ PAKETAS DĖL IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO FINANSAVIMO MODELIO

Trumpraštis

Skirta: Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

Vilnius, 2019

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Ugdymo plėtotės centras įgyvendina projektą „Pasirengimas įgyvendinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo finansavimo pertvarką ir įgyvendinimo koordinavimas“, kurio tikslas – pasirengti naujoms mokyklų, vykdančių ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas, finansavimo pertvarkoms. Viena iš projekto veiklų – savivaldybių pasirengimo pereiti prie institucinio vaikų ugdymo (priešmokyklinis ugdymas (toliau – PU) nuo 5 metų, pradinis ugdymas nuo 6 metų) studijos ir siūlymų dėl ikimokyklinio ugdymo (toliau – IU) ir PU finansavimo modelio parengimas.

Pirmoje siūlymų paketo dalyje atlikta studija dėl IU ir PU finansavimo modelio metodikos tobulinimo, dėmesį sutelkiant į užsienio šalyse taikomą praktiką, apimant nacionalinę, vietos lygmens finansavimą, išlaidų pasiskirstymą, taikomų metodų trūkumus ir privalumus. Šioje dalyje taip pat apžvelgta Lietuvos IU ir PU paslaugas teikiančių mokyklų finansavimo praktika. Pateiktos IU finansavimo ir PU bei pradinio ugdymo ankstinimo finansavimo šaltinių modeliavimo alternatyvos.

Antroje siūlymų paketo dalyje pateikti, išanalizuoti ir apibendrinti viešųjų konsultacijų su suinteresuotomis šalimis dėl IU ir PU finansavimo modelio metodikos tobulinimo diskusijų ir interaktyvios apklausos bei modeliavimo rezultatai.

Trečioje siūlymų paketo dalyje, atsižvelgiant į alternatyvų analizės išvadas ir ypatumus bei viešųjų konsultacijų rezultatus, pateikti pasiūlymai dėl IU finansavimo šaltinių ir PU bei pradinio ugdymo ankstinimo finansavimo šaltinių modeliavimo.

Užsienio šalių patirtis. Atlikta ankstyvojo ugdymo organizavimo ir finansavimo praktikos Estijoje, Vengrijoje, Slovėnijoje ir Austrijoje analizė. Padarytos tokios išvados:

- ✓ Estijoje teisė į ankstyvąjį ugdymą garantuojama vaikams nuo 18 mėn., ši teisė sutampa su gerai apmokamų vaiko priežiūros atostogų pabaiga, tai skatina tėvus leisti vaikus į ankstyvojo ugdymo paslaugas teikiančias įstaigas. Savivaldybės garantuoja kiekvienam norinčiam vaikui vietą ankstyvojo ugdymo paslaugas teikiančiose įstaigose, todėl vaikų įsitraukimo į ankstyvąjį ugdymą lygis yra aukštas. Lėšos yra skiriamos vadovaujantis „mokinio krepšelio“ principu, jo dydis priklauso nuo ugdymo trukmės. Daugiau nei pusę lėšų skiria savivaldybės, prie veiklos išlaidų finansavimo prisideda tiek savivaldybės, tiek tėvai. Valstybė prisideda ne tik prie savivaldybių ankstyvojo ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų finansavimo, tačiau taip pat prie privačių ankstyvojo ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų finansavimo, kompensuodama privačių įstaigų mokytojų darbo užmokesčio sąnaudas.
- ✓ Vengrijoje 2015 m. buvo įgyvendinta reforma – paankstintas privalomo ankstyvojo ugdymo pradžios amžius (nuo 3 metų), kuria buvo siekiama didinti vaikų įsitraukimą į ankstyvąjį ugdymą ir tokiu būdu mažinti skurdo neigiamą poveikį vaikų išsivystymui ir ugdymosi rezultatams ateityje. Įgyvendinta reforma teigiamai paveikė vaikų įsitraukimo lygį, kuris 2016 m. buvo aukštesnis nei EBPO vidurkis. Mokymo lėšos Vengrijoje apskaičiuojamos vadovaujantis personalo (pedagoginio ir nepedagoginio) skaičiumi ir vidutiniu darbo užmokesčiu. Didžiausią mokymo lėšų dalį skiria valstybė. Tėvai moka už kitą neformalųjį švietimą ir maitinimą, tačiau jie gali būti remiami ir atleidžiami nuo mokesčių, jeigu šeima yra daugiavaikė, auginą neįgalų vaiką ir t. t. Be valstybės, savivaldybių biudžetų ir tėvų lėšų, ankstyvajam ugdymui gali būti skirtos lėšos ir konkursiniu būdu teikiant paraiškas pagal galiojančius kvietimus.
- ✓ Slovėnijoje ankstyvasis ugdymas gali būti pradedamas, kai vaikui sueina 11 mėnesių, tai sutampa su vaiko priežiūros atostogų trukme. Ankstyvasis ugdymas daugiausia finansuojamas iš savivaldybių biudžetų lėšų, lėšos iš valstybės biudžeto skiriamos išskirtiniais atvejais (pavyzdžiui, ligoninių įstaigoms, dvikalbiams vaikams ir t. t.). Savivaldybės remia privačias ankstyvojo ugdymo įstaigas, jei jos atitinka nustatytus

kriterijus. Mokymo lėšos apskaičiuojamos vadovaujantis programos kainos principu. Programos kaina apima ne tik ugdymo ir priežiūros išlaidas, tačiau taip pat maitinimo išlaidas. Tėvai prisideda prie ankstyvojo ugdymo finansavimo padengdami dalį ugdymo, priežiūros ir maitinimo išlaidų, mokesčio dydis jiems nustatomas atsižvelgiant į jų pajamų lygį šalies kontekste. Privačios ankstyvojo ugdymo įstaigos yra remiamos, tačiau joms skiriama mažesnė mokymo lėšų suma nei savivaldybių ankstyvojo ugdymo įstaigoms.

- ✓ Austrijoje ankstyvasis ugdymas privalomas vaikams nuo 5 metų. Didžiausią mokymo lėšų dalį skiria žemės. Mokymo lėšų poreikis apskaičiuojamas vadovaujantis realiu personalo ir patalpų poreikiu, atsižvelgiant į nustatytą personalo ir vaikų santykį. Nuostatos dėl vaikų ankstyvojo ugdymo skiriasi priklausomai nuo konkrečios žemės. Siekiant greičiau plėsti ankstyvojo ugdymo įstaigų tinklą šalyje, valstybė ir žemių valdžia teikia paramą savivaldybėms naujų grupių kūrimui. Be to, Austrijoje yra įteisintos vaikų priežiūros paslaugos, teikiamos mažoms vaikų grupėms namuose. Tėvai prisideda prie ankstyvojo ugdymo finansavimo, tačiau nėra vienodo mokesčio dydžio – jis svyruoja priklausomai nuo žemių.

IU ir PU finansavimo bendrieji principai Lietuvoje. IU ir PU paslaugos yra finansuojamos derinant įvairius finansavimo šaltinius. Valstybės teikiamų lėšų apskaičiavimo ir paskirstymo tvarka taikoma vienodai visoms šalyje veikiančioms IU ir PU programoms vykdančioms įstaigoms, tuo metu savivaldybių teikiamas finansavimas gali būti skirtingas įvairiose savivaldybėse, kadangi priklauso nuo konkrečios savivaldybės priimtų sprendimų. Dalis paslaugų finansuojama taip pat tėvų (globėjų) lėšomis, o atlyginimo už paslaugas dydis nustatomas savivaldybės (arba savininko, privačių įstaigų atveju), todėl šis dydis varijuoja skirtingose savivaldybėse. Išanalizavus IU ir PU paslaugų finansavimo bendruosius principus ir nustatčius IU finansavimo srautus, nustatyta, kad IU finansavimui skiriamų lėšų suma 2013–2017 m. pasižymėjo didėjimo tendencija, o didžiausią lėšų dalį sudarė valdžios sektoriaus (valstybės ir savivaldybių) lėšos. IU tenkanti namų ūkių lėšų dalis 2017 m. sudarė apie 15 proc. Nepaisant to, kad vienam vaikui, ugdomam pagal IU programas, tenkanti finansavimo lėšų suma padidėjo net 39 proc., analizės metu atskleista, kad finansavimas yra netolygus geografiniu požiūriu – vienam vaikui skiriamų lėšų suma skiriasi tarp regionų net 1 tūkst. eurų.

IU finansavimo alternatyvų analizė. Alternatyvos suformuotos išskiriant tris pagrindines finansuojamų veiklų grupes: vaikų ugdymą ir užimtumą, ugdymo reikmes ir kitas paslaugas. Suformuotos tokios trys alternatyvos:

- ✓ **Pirmoji alternatyva** numato visos dienos metu teikti ugdymo paslaugas, kurios būtų finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų iš ŠMSM skirtų asignavimų (toliau – VB-ŠMSM), savivaldybių biudžetų lėšų (toliau – SB) (ne mažiau kaip po 4 val./dieną) ir tėvų lėšų (toliau – TL) (numatyti du ugdymo paslaugų teikimo variantai pagal darbuotojų poreikį); ugdymo reikmes numatyta finansuoti VB-ŠMSM ir SB lėšomis; maitinimo ir vežiojimo paslaugas rekomenduojama finansuoti kaip iki šiol – atitinkamai iš SB ir TL; rekomenduojama įvesti neformalaus švietimo krepšelį, kuris būtų finansuojamas iš VB-ŠMSM ir kultūros pasą, kuris būtų finansuojamas iš valstybės biudžeto lėšų iš kitoms ministerijoms skirtų asignavimų (toliau – VB-KM lėšų) (įvardinta kaip I alternatyva); finansuojant IU pagal I alternatyvoje numatytą modelį, lėšų poreikis būtų: I varianto atveju – 381,2 mln. eurų (palyginti su 2017 m. skirtomis lėšomis IU (322,2 mln. eurų), papildomai reikėtų 59 mln. eurų), II varianto atveju – 375,4 mln. eurų (palyginti su 2017 m. skirtomis lėšomis IU (322,2 mln. eurų), papildomai reikėtų 53,2 mln. eurų);
- ✓ **Antroji alternatyva** numato teikti ugdymo paslaugas (4 val./dieną) (numatyti du ugdymo paslaugų teikimo variantai pagal darbuotojų poreikį) ir užimtumo paslaugas (6 val./dieną), ugdymo paslaugas finansuojant iš VB-ŠMSM, o užimtumo – iš SB ir TL; švietimo pagalbos finansavimą rekomenduojama skirti ne tik iš VB-ŠMSM ir SB, tačiau taip pat iš VB-kitos

ministerijos (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija); numatytas VB-kitos ministerijos indėlis finansuojant kitas paslaugas (įvardinta kaip II alternatyva); finansuojant IU pagal I alternatyvoje numatytą modelį, lėšų poreikis būtų: I varianto atveju – 367,1 mln. eurų (palyginti su 2017 m. skirtomis lėšomis IU (322,2 mln. eurų), papildomai reikėtų 44,9 mln. eurų), II varianto atveju – 361,3 mln. eurų (palyginti su 2017 m. skirtomis lėšomis IU (322,2 mln. eurų), papildomai reikėtų 44,9 mln. eurų);

- ✓ **Trečioji alternatyva** numato teikti ugdymo paslaugas (4 val./dieną) (numatyti du ugdymo paslaugų teikimo variantai pagal darbuotojų poreikį) ir užimtumo paslaugas (6 val./dieną), ugdymo paslaugas finansuojant iš VB-ŠMSM ir SB, o užimtumo – iš VB-kitos ministerijos, SB ir TL; švietimo pagalbos finansavimą rekomenduojama skirti ne tik iš VB-ŠMSM ir SB, tačiau taip pat iš VB-kitos ministerijos; numatytas VB-kitos ministerijos indėlis finansuojant kitas paslaugas; tėvai atleidžiami nuo mokėjimo už maitinimo paslaugas (įvardinta kaip III alternatyva); finansuojant IU pagal I alternatyvoje numatytą modelį, lėšų poreikis būtų: I varianto atveju – 367,1 mln. eurų (palyginti su 2017 m. skirtomis lėšomis IU (322,2 mln. eurų), papildomai reikėtų 44,9 mln. eurų), II varianto atveju – 361,3 mln. eurų (palyginti su 2017 m. skirtomis lėšomis IU (322,2 mln. eurų), papildomai reikėtų 44,9 mln. eurų).

Atsižvelgiant į tai, jog tobulinant IU finansavimo modelį, šeimų padėtis neturi būti bloginama, taip pat į sunkumus, su kuriais susiduria savivaldybės finansuodamos IU ir skirtumus tarp savivaldybių skiriamo finansavimo bei į poreikį didinti vaikų įsitraukimą į ankstyvąjį ugdymą, taip pat į užsienio šalių patirtį optimaliu modeliu laikomas II alternatyvus modelis. Optimaliu modeliu laikomas II alternatyvus modelis, kadangi: mažiausia finansinė našta tenka SB; įtraukiamas finansavimas VB lėšomis per kitų ministerijų finansavimo mechanizmą pagal ministerijų kompetencijas ir funkcijas; tėvams nustatomas mokestis tik tuo atveju, jei jie nori, kad jų vaikas būtų ugdomas ir užimtas daugiau nei 8 val./dieną; tėvams mokestis gali būti kompensuojamas; suteikiama galimybė derinti vaikų ugdymą ir užimtumą, kas leidžia sumažinti išlaidas, tačiau paliekama galimybė savivaldybėms jų pačių nuožiūra padidinti ugdymo trukmę (vietoje užimtumo); dalinai kompensuojamos maitinimo išlaidos ir vežiojimo išlaidos pasitelkiant VB lėšas (per kitų ministerijų teikiamą finansavimą per savivaldybes). Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Aprašu Lietuvoje tiek IU, tiek PU taikomas toks pat finansavimo principas, optimaliu finansavimo modeliu sutelkiant lėšas PU ankstinimui laikomas IU finansavimo II alternatyvus modelis.

PU ir pradinio ugdymo ankstinimo alternatyvos. Išanalizuotos dvi PU ir pradinio ugdymo ankstinimo alternatyvos: 1) kai ankstinama per vienerius metus; 2) kai ankstinama per trejus metus, suskirstant vaikus pagal gimimo datą.

Vykdam ankstinimą per trejus metus, 1-maisiais ir 2-aisiais PU ugdymo ankstinimo įgyvendinimo metais PU vaikų srautas yra padidėjęs, tačiau padidėjimas nėra toks kardinalus kaip pirmosios alternatyvos 1-mųjų įgyvendinimo metų atveju. Tuo metu antrosios alternatyvos 3-aisiais įgyvendinimo metais vaikų srautas pradeda normalizuotis. Pradinio ugdymo atveju padidėjęs vaikų srautas yra 2-aisiais ir 3-aisiais įgyvendinimo metais, tampa įprasto dydžio – apie 30 tūkst. vaikų – 4-aisiais įgyvendinimo metais. Antroji alternatyva leidžia tolygiau paskirstyti išteklius ir pasirengti ankstinimui palaipsniui. Tai ypač svarbu kalbant apie pedagogų parengimą, taip pat tuo atveju, kai turi būti sukurta papildoma infrastruktūra (dalinai gali būti panaudojama esama infrastruktūra, ypač ten, kur šiuo metu ji išnaudojama neoptimaliai). Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus, taip pat į Vengrijos patirtį ankstinant privalomą ikimokyklinį ugdymą, kai ankstinimui įgyvendinti prireikė trejų metų, optimalia PU ir pradinio ugdymo ankstinimo alternatyva laikoma antroji alternatyva, t. y. PU ir pradinio ugdymo ankstinimas per trejus metus.

Siūlymai dėl IU ir PU finansavimo modelio pertvarkos. Siekiant pertvarkyti IU ir PU finansavimo modelį, ŠMSM siūloma:

- ✓ IU finansavimo modelį pertvarkyti orientuojantis į dienos veiklų organizavimą, t. y. užtikrinti, kad iš VB-ŠMSM lėšomis būtų finansuojama kaip 4 val. ugdymo per dieną (20 ugdymo val./sav.) pagal ikimokyklinio ir (arba) priešmokyklinio ugdymo programas;
- ✓ likusiu dienos laiku įteisinti vaikų užimtumą, teisės aktais numatant vaikų kitos veiklos organizavimo ypatumus;
- ✓ vaikų užimtumo laikui finansuoti siūloma numatyti lėšas iš SB ir tėvų (globėjų) mokamą mokesčių;
- ✓ savivaldybėms numatyti galimybę rinktis (atsižvelgiant į poreikį ir lėšas) vietoje užimtumo paslaugų teikti ir 100 proc. finansuoti papildomas neformaliojo ugdymo paslaugas;
- ✓ į IU finansavimo modelį įtraukti TL kaip vieną iš finansavimo šaltinių, numatant, kad tėvų (globėjų) lėšomis būtų finansuojamos veiklos, kurios trunka ilgiau nei 8 val. per dieną;
- ✓ švietimo pagalbai finansuoti numatyti finansavimą ir iš kitų šaltinių nei VB-ŠMSM, t. y. švietimo pagalbą finansuoti iš VB-kitų ministerijų lėšų (pavyzdžiui, iš valstybės biudžeto lėšų ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skirtų asignavimų (toliau – VB-SADM), atsižvelgiant į ministerijų kompetencijas ir funkcijas;
- ✓ maitinimui finansuoti naudoti lėšas iš 3 šaltinių, siūlant, kad vaikų maitinimas būtų finansuojamas iš SB, iš valstybės biudžeto lėšų ir Sveikatos apsaugos ministerijos skirtų asignavimų (toliau – VB-SAM) ir TL;
- ✓ toliau finansuoti mokyklinių autobusų pirkimą iš VB-ŠMSM, tačiau vežiojimo paslaugoms finansuoti numatyti modelį, kai tokios paslaugos IU mokiniams kompensuojamos / apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų ir Susisiekimo ministerijos skirtų asignavimų (toliau – VB-SM), nepriklausomai nuo to, ar paslaugas teikia savivaldybės įmonė, ar paslaugos perkamos rinkoje iš privačių vežėjų;
- ✓ įteisinti neformalaus švietimo krepšelį, kuris būtų finansuojamas iš VB-ŠMSM ir kultūros pasą, kuris būtų finansuojamas iš valstybės biudžeto lėšų ir Kultūros ministerijos skirtų asignavimų (toliau – VB-KM).

Siūlymai rizikoms, iškylančioms dėl PU ir pradinio ugdymo ankstinimo, mažinti. Įteisinus PU nuo 5 metų amžiaus ir pradinį ugdymą nuo 6 metų amžiaus, gali būti susidurta su įvairiomis rizikomis, kurios turi būti įvertintos ir joms turi būti pasiruošta. Siūlymai, skirti ŠMSM:

- ✓ vaikų srautus skaidyti atsižvelgiant į vaikų gimimo datas: I ankstinimo įgyvendinimo metais pagal PU programą siūloma ugdyti vaikus, kuriems tais kalendoriniais metais sueina 5 metai. Pagal pradinio ugdymo programą ugdyti vaikus, kuriems tais kalendoriniais metais sueina 6 metai ir tuos, kuriems per ateinančių kalendorinių metų 1-3 mėnesius sueis 6 metai; II ankstinimo įgyvendinimo metais siūloma pagal PU programą ugdyti vaikus, kuriems tų kalendorinių metų 4-12 mėnesiais sueina 5 metai ir tuos, kuriems sekančių kalendorinių metų 1-7 mėnesiais sueina 5 metai. Pagal pradinio ugdymo programą ugdyti vaikus, kurie I ankstinimo įgyvendinimo metais buvo ugdomi pagal PU programą; III ankstinimo įgyvendinimo metais baigiamas vaikų srauto skaidymas ir grįžtama prie įprastinio vaikų srauto;
- ✓ prievolės išdirbti nustatytą laiką po studijų baigimo įteisinimas;
- ✓ nustatyto minimalaus ugdymo mokslų krypties studijų programų studijų vietų skaičiaus sumažinimas iki 8, kad galėtų būti formuojamos mažesnės studijų grupės (šiuo metu reikia mažiausiai 15 studentų, kad būtų sudaryta grupė);

- ✓ reikalavimų mokytojų dalykiniam pasirengimui pakeitimai, įteisinant galimybę dirbti mokytoju PU programoms studijuojantiems studentams, studijuojantiems 3 ir 4 kurse, ir atlikusiems praktiką pagal specialybę;
- ✓ persikvalifikavimo išlaidų kompensavimas: persikvalifikavimo išlaidų kompensavimas yra susijęs su papildomos kvalifikacijos suteikimu, kuris leistų dirbti su PU ugdymo programose ugdomais vaikais; siūloma papildomą kvalifikaciją leisti įgyti asmenims, turintiems aukštąjį pedagoginį išsilavinimą;
- ✓ naikinti nuostatą, kad grupių sąrašai turi būti sudaromi neviršijant HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ higienos normoje pagal amžiaus grupes nurodyto konkretaus vaikų skaičiaus; rekomenduojama, kad būtų reglamentuojamas tik vaikų skaičiaus (pagal amžiaus grupes) ir pedagogų santykis bei didinamas pedagogų skaičius;
- ✓ PU pedagogų etato struktūrą keisti į 30 kontaktinių valandų (toliau – kval.) ir 6 nekontaktines valandas per savaitę;
- ✓ siūloma keisti PU pedagogams dabar taikomus pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus, juos suvienodinant su esamu bendrojo ugdymo mokytojams taikomu pareiginės algos pastoviosios dalies vidutiniu koeficientu, naudojamu Apraše skaičiuojant finansavimo poreikį, t. y. pedagogui, kuriam suteikta kvalifikacinė kategorija, koeficientą 5,27 keisti 7,61 koeficientu, pedagogui, kuriam nesuteikta kvalifikacinė kategorija, koeficientą 4,95 keisti 6,61 koeficientu (pagal vidutinį bendrojo ugdymo mokytojo, neturinčio kvalifikacinės kategorijos koeficientą, apskaičiuotą remiantis LR Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 5 priedą); vieno mokytojo, turinčio PU kval., atlyginimas per metus (vidutinis) padidėtų apie 44 proc., vieno mokytojo, neturinčio PU kval. atlyginimas per metus (vidutinis) padidėtų apie 33,5 proc.;
- ✓ ikimokyklinio ugdymo įstaigos nelankiusiems vaikams ir pagal tėvų (globėjų) pageidavimą lankyti priešmokyklinę grupę metais anksčiau nei nustatyta teisės aktuose vaikams būtų taikomas privalomas vaiko raidos ir brandos PU vertinimas. Esant neigiamoms vaiko raidos ir brandos vertinimo išvadoms, vaikas privalėtų 1 metus būti ugdomas pagal IU programą. Šiais dvejais atvejais, kai siūlomas privalomas vaiko raidos ir brandos vertinimas PU, vertinimo išlaidas turėtų padengti patys tėvai. Kitiems, ikimokyklines įstaigas lankantiems vaikams, siūloma vaiko raidos ir brandos vertinimą PU vykdyti pagal poreikį. Šiuo atveju išlaidos turėtų būti dengiamos iš valstybės ir / ar savivaldybės biudžeto lėšų.

Siūlymai, skirti savivaldybėms:

- ✓ sukurti kompleksinę pedagogų motyvavimo sistemą: kompensuoti kelionės į ir iš darbo išlaidas, suteikti būstą, suteikti kreditą būstui įsigyti;
- ✓ laikiną vaikų srauto padidėjimo ir infrastruktūros trūkumo problemą spręsti pagal galimybes vykdanč: 1) naujų modulinių priestatų statybą; 2) esamos infrastruktūros rekonstrukciją; 3) patalpų nuomą;
- ✓ išnaudoti jau esamą infrastruktūrą (įstaigas, kurios jau dabar vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas (darželius – mokyklas, lopšelius – darželius), kai turimos laisvos patalpos savivaldybėse; rekonstrukcijos kaina – 667,16 Eur/m² (be projektavimo ir inžinerinių paslaugų);
- ✓ vykdyti modulinių priestatų statybą greta esamų mokyklų arba vykdyti rekonstrukciją, turint tinkamus ir galimus pritaikyti ugdymui pastatus, kurie vėliau galėtų būti panaudoti vyresnių klasių mokinių ugdymo poreikiams tenkinti; statybos kaina – 905,48 Eur/m² (be projektavimo ir inžinerinių paslaugų);

- ✓ į ir iš ugdymo įstaigų PU ir pradinio ugdymo programose dalyvaujančių vaikų vežiojimo paslaugų finansavimas būtų skiriamas 100 proc. iš VB-SM, nepriklausomai nuo to ar paslaugas teikia savivaldybių įmonės, ar paslaugos perkamos rinkoje;
- ✓ įteisinti lydinčio asmens etatą ir lėšas finansuoti iš VB-SM lėšų.

Siūlymai savivaldybėms dėl PU ir pradinio ugdymo ankstinimo įgyvendinimo. Įgyvendinant PU ir pradinio ugdymo ankstinimą, savivaldybėms siūloma įvertinti esamą būklę ir susiplanuoti galimus išteklius:

- ✓ nustatyti vaikų, lankančių PU ir pradinį ugdymą savivaldybėje, skaičių;
- ✓ nustatyti šiuo metu suformuotų grupių / klasių skaičių;
- ✓ įvertinti, ar suformuotos grupės / klasės yra pilnai sukomplektuotos;
- ✓ įvertinti, kaip skirtųsi vaikų srautas (nuo esamo), paankstinus PU ir pradinį ugdymą;
- ✓ įvertinti, kiek yra pedagogų etatų;
- ✓ apskaičiuoti, kiek vaikų pradės lankyti PU ir pradinį ugdymą kiekvienais ankstinimo metais;
- ✓ nustatyti planuojamą sąlyginių grupių / klasių skaičių;
- ✓ įvertinti, ar yra pakankamas pedagogų skaičius atsižvelgiant į planuojamus vaikų / mokinių srautus ir priimti sprendimus dėl pedagogų skaičiaus optimizavimo;
- ✓ įvertinti papildomą švietimo pagalbos specialistų poreikį.

Įvertinus esamą būklę ir suplanavus išteklius, siūloma pagal gautus vertinimo rezultatus įgyvendinti reikiamus pokyčius (pavyzdžiui, pradėti projektuoti patalpų įrengimą, paskelbti konkursus dėl naujų darbo vietų ir pan.), kad būtų užtikrintas sklandus perėjimas prie ugdymo ankstinimo.

